

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2003/41/EF
af 3. juni 2003
om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95, stk. 1,

under henvisning til Kommissionens forslag ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽²⁾,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Et ægte indre marked for finansielle tjenester har afgørende betydning for økonomisk vækst og jobskabelse inden for Fællesskabet.
- (2) Der er allerede gjort store fremskridt mod oprettelsen af et sådant indre marked ved at sætte finansielle institutioner i stand til at operere i andre medlemsstater og sikre et højt beskyttelsesniveau for forbrugere af finansielle tjenesteydelser.
- (3) I meddelelsen fra Kommissionen »Etablering af en ramme for de finansielle markeder: en handlingsplan«, fastlægges en række foranstaltninger, der er nødvendige for den fuldstændige gennemførelse af det indre marked for finansielle tjenester, og Det Europæiske Råd opfordrede på sit møde i Lissabon den 23. og 24. marts 2000 til, at denne handlingsplan gennemføres senest i 2005.
- (4) I handlingsplanen for finansielle tjenester understreges det påtrængende behov for at udarbejde et direktiv om tilsyn med arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser, da disse vigtige finansielle institutioner spiller en central rolle for de finansielle markeders integration, effektivitet og likviditet, og ikke er underlagt et sammenhængende sæt EF-regler, der sætter dem i stand til fuldt ud at udnytte fordelene ved det indre marked.
- (5) Da de sociale sikringsystemer udsættes for stadig større pres, vil der i stadig større udstrækning blive anvendt supplerende arbejdsmarkedsrelaterede pensionssystemer i fremtiden. Der bør derfor etableres arbejdsmarkedsrelaterede pensionssystemer, uden at der sættes spørgsmålstegn ved de sociale pensionssystemers betydning for, at der opnås en sikker, varig og effektiv social beskyttelse, som bør sikre ældre en rimelig levestandard og derfor bør have en central placering i bestræbelserne på at styrke den europæiske sociale model.
- (6) Dette direktiv udgør således det første skridt på vejen hen imod et indre marked for arbejdsmarkedsrelateret pension på europæisk plan. Ved at anvende forsigtighedsprincippet («the prudent person rule») som det grundlæggende princip for kapitalinvestering, og gøre det muligt for pensionskasser at operere på tværs af grænserne, tilskyndes der til, at opsparingsaktiviteterne rettes mod sektoren for arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, hvorved der ydes et bidrag til økonomiske og sociale fremskridt.
- (7) Dette direktivs tilsynsbestemmelser skal dels sikre en høj grad af sikkerhed for fremtidens pensionsmodtagere gennem strenge tilsynsstandarder, dels muliggøre en effektiv økonomisk forvaltning af de arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger.
- (8) Pensionskasser, som er helt adskilt fra ethvert pensions-tegnende firma, og som opererer på et kapitaldækningsgrundlag udelukkende med det formål at udbetale pensionsydelse, bør frit kunne levere tjenesteydelser og have investeringsfrihed, der kun er underlagt samordnede tilsynskrav, uanset om disse pensionskasser anses for juridiske enheder.
- (9) I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet bør medlemsstaterne bevare det fulde ansvar for tilrettelæggelsen af deres pensionssystemer samt for fastlæggelsen af hver af de »tre søjlers« rolle i pensionssystemet i de enkelte medlemsstater. I forbindelse med anden søjle bør de bevare det fulde ansvar for den rolle og de funktioner, der varetages af de forskellige institutioner, der udbyder arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger som f.eks. industrirelaterede pensionsfonde, virksomhedsrelaterede pensionsfonde og livsforsikringsselskaber. Dette direktiv tager ikke sigte på at ændre ved dette forhold.
- (10) De nationale regler for selvstændiges deltagelse i arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser er forskellige. I nogle medlemsstater kan arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser operere på grundlag af aftaler med et fag eller fagsammenslutninger, hvis medlemmer er selvstændige erhvervsdrivende, eller direkte med selvstændige og lønmodtagere. I nogle medlemsstater kan selvstændige ligeledes blive medlem af en pensionskasse, hvis den selvstændige optræder som arbejdsgiver eller stiller sine tjenesteydelser til rådighed for en virksomhed. I andre medlemsstater kan selvstændige ikke blive tilknyttet en arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse, medmindre der opfyldes visse krav, herunder krav i henhold til social- og arbejdsmarkedslovgivningen.

⁽¹⁾ EFT C 96 E af 27.3.2001, s. 136.

⁽²⁾ EFT C 155 af 29.5.2001, s. 26.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 4.7.2001 (EFT C 65 E af 14.3.2002, s. 135), Rådets fælles holdning af 5.11.2002 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Europa-Parlamentets afgørelse af 12.3.2003 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 13.5.2003.

- (11) Pensionskasser, der forvalter socialsikringsordninger, som allerede er underlagt samordning på EF-plan, bør ikke være omfattet af dette direktiv. Der bør dog tages hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for de pensionskasser, der i den samme medlemsstat forvalter såvel socialsikringsordninger som arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger.
- (12) Finansielle institutioner, der allerede er underlagt EF-lovgivning, bør som hovedregel ikke være omfattet af dette direktiv. Da disse institutioner imidlertid i visse tilfælde også kan tilbyde arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, er det vigtigt at sikre, at dette direktiv ikke fører til konkurrencefordrejninger. Sådanne fordrejninger kan undgås ved at anvende tilsynskravene i dette direktiv på livsforsikringsselskabers arbejdsmarkedsrelaterede pensionsaktiviteter. Kommissionen bør også nøje følge situationen på markedet for arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger og overveje, om det er muligt at udvide den fakultative anvendelse af dette direktiv til andre finansielle institutioner, der er underlagt regulering.
- (13) Med henblik på at sikre modtageren økonomisk i alderdommen bør ydelserne fra en arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse normalt udbetales som en livslang pension. Ydelserne bør også kunne tilbydes som ophørende udbetalinger eller udbetales i form af et engangsbeløb.
- (14) Det er vigtigt at sikre, at ældre og handicappede ikke risikerer at leve i fattigdom, og at de har en rimelig levestandard. Passende dækning af biometriske risici i arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger udgør et vigtigt aspekt i bestræbelserne på at bekæmpe fattigdom og usikkerhed blandt ældre. Når arbejdstagere og arbejdsgivere eller deres respektive repræsentanter fastlægger en pensionsordning, bør de overveje, om pensionsordningen kan omfatte dækning af risikoen for høj alder og af tab af erhvervssevne samt efterladtepension.
- (15) At medlemsstaterne får mulighed for at udelukke pensionskasser, der forvalter ordninger som tilsammen har under 100 medlemmer, fra deres gennemførelseslovgivning, kan lette tilsynet i nogle medlemsstater uden at lægge hindringer i vejen for, at det indre marked kan fungere efter hensigten. Dette bør imidlertid ikke lægge hindringer i vejen for sådanne pensionskassers ret til at vælge at overlade administrationen af deres investeringsportefølje og deponere deres aktiver hos investeringsadministratorer og depositarer, der er etableret i den anden medlemsstat og som er behørigt godkendt.
- (16) Pensionskasser, såsom »Unterstützungskassen« i Tyskland, hvor medlemmerne ikke har noget retskrav på ydelser af en bestemt størrelsesorden, og hvor deres interesser er beskyttet ved en lovpligtig insolvensforsikring, bør ikke være omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv.
- (17) For at beskytte medlemmer og pensionsberettigede bør arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser begrænse deres virksomhed til de aktiviteter, der er nævnt i dette direktiv, og aktiviteter i tilknytning hertil.
- (18) Såfremt det pensionstegnende firma går konkurs, risikerer medlemmet at miste både sit job og sine optjente pensionsrettigheder. Det er derfor nødvendigt at sikre en klar adskillelse mellem det pensionstegnende firma og pensionskassen, og at der indføres minimumstilsynsbestemmelser for at beskytte medlemmerne.
- (19) Der er store forskelle mellem medlemsstaterne imellem med hensyn til den måde, hvorpå arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser opererer, og det tilsyn, der føres med dem. I nogle medlemsstater kan der ikke alene føres tilsyn med selve pensionskassen, men også med de enheder eller virksomheder, der har ret til at forvalte disse pensionskasser. Medlemsstaterne bør have mulighed for at tilgodese disse særlige forhold, så længe alle de i dette direktiv fastsatte krav fuldt ud opfyldes. Medlemsstater bør ligeledes kunne give forsikringsenheder og andre finansielle enheder mulighed for at forvalte arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser.
- (20) Arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser er udbydere af finansielle tjenester og påtager sig et stort ansvar med hensyn til udbetaling af pensionsydelse, og de bør derfor opfylde bestemte minimumstilsynskrav med hensyn til deres aktiviteter og drift.
- (21) Det meget store antal pensionskasser i nogle medlemsstater indebærer, at det er nødvendigt at have pragmatiske regler for forudgående godkendelse af pensionskasser. For pensionskasser, der ønsker at forvalte pensionsordninger i en anden medlemsstat, bør der dog kræves forudgående tilladelse fra den kompetente myndighed i hjemlandet.
- (22) Den enkelte medlemsstat bør kræve, at hver pensionskasse beliggende på dets område udarbejder et årsregnskab og en årsberetning omhandlende hver af de pensionsordninger, den forvalter, samt, hvor det er relevant, et årsregnskab og en årsberetning for hver enkelt pensionsordning. Et årsregnskab og en årsberetning, der giver et retvisende billede af pensionskassens aktiver, forpligtelser og finansielle stilling under hensyntagen til hver af de pensionsordninger, som pensionskassen forvalter, og som er behørigt godkendt af en autoriseret person, udgør en vigtig kilde til oplysninger for pensionsordningens medlemmer, pensionsmodtagerne og de kompetente myndigheder. De sætter navnlig de kompetente myndigheder i stand til at føre tilsyn med pensionskassens finansielle situation og vurdere, om den er i stand til at opfylde alle sine kontraktlige forpligtelser.

- (23) Det er overordentligt vigtigt, at en pensionsordnings medlemmer og pensionsmodtagere informeres korrekt. Dette gælder i særdeleshed information om pensionskassens finansielle situation, de kontraktlige regler, pensionsydelse og den faktiske finansiering af optjente pensionsrettigheder, investeringspolitikken og risiko- og omkostningsstyringen.
- (24) Pensionskassers investeringspolitik har afgørende betydning for både sikkerheden i og lønsomheden ved arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger. Pensionskasser bør derfor udarbejde, og mindst hvert tredje år revidere, en redegørelse for deres investeringsprincipper. Denne redegørelse bør stilles til rådighed for den kompetente myndighed og desuden kunne rekvireres af medlemmerne og pensionsmodtagerne i de enkelte ordninger.
- (25) For at de kompetente myndigheder skal kunne varetage deres opgaver, bør de have den fornødne adgang til information og de fornødne indgrebsbeføjelser over for pensionskasser og deres faktiske ledere. Har en pensionskasse lagt visse funktioner af materiel betydning som f.eks. investeringsforvaltning, informationsteknologi eller regnskabsføring ud til andre virksomheder (outsourcing), bør det være muligt at udvide informations- og indgrebsbeføjelserne til også at omfatte disse outsourcete funktioner, således at der føres tilsyn med, om de udøves efter reglerne.
- (26) Forsigtig beregning af tekniske hensættelser er en afgørende forudsætning for, at der kan være sikkerhed for, at forpligtelserne til at udbetale pensionsydelse kan opfyldes. De tekniske hensættelser bør derfor beregnes efter anerkendte aktuarmæssige metoder og attesteres af kvalificerede personer. Den maksimale rentesats bør vælges med forsigtighed efter relevante nationale regler, når sådanne findes. Mindstestørrelsen af de tekniske hensættelser bør både være tilstrækkelig til at sikre fortsat udbetaling af pensionsydelse til nuværende pensionsmodtagere og afspejle de forpligtelser, der følger af medlemmernes optjente pensionsrettigheder.
- (27) Der er store forskelle fra den ene medlemsstat til den anden med hensyn til, hvilke risici pensionskasserne dækker. Hvert hjemland bør derfor have mulighed for at fastsætte yderligere og mere detaljerede regler end direktivets for beregning af tekniske hensættelser.
- (28) For at beskytte medlemmer og pensionsmodtagere i tilfælde af det pensionstegnende firmas insolvens må det sikres, at pensionskassen har tilstrækkelige og egnede aktiver til dækning af de tekniske hensættelser. I tilfælde af grænseoverskridende virksomhed forudsætter den gensidige anerkendelse af tilsynsprincipper i medlemsstaterne i særdeleshed, at der til enhver tid er fuld dækning for de tekniske hensættelser.
- (29) Pensionskasser, der ikke opererer grænseoverskridende, bør af medlemsstaterne kunne få dispensation fra kravet om fuld dækning for de tekniske hensættelser på betingelse af, at der foreligger en konkret plan for genopretning af den fulde dækning, og uden at kravene i Rådets direktiv 80/987/EØF af 20. oktober 1980 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens⁽¹⁾ tilsidesættes.
- (30) I mange tilfælde kan det være det pensionstegnende firma og ikke pensionskassen selv, der dækker biometriske risici eller garanterer for bestemte ydelser eller investeringsafkast. I nogle tilfælde er det imidlertid pensionskassen selv, der giver denne dækning eller garanti, og det pensionstegnende firmas forpligtelser udtømmes normalt ved indbetaling af de fornødne bidrag. I disse tilfælde svarer de tilbudte pensionsprodukter til livsforsikringselskabers produkter, og de pågældende pensionskasser bør mindst opfylde samme supplerende egenkapitalkrav som livsforsikringselskaber.
- (31) Pensionskasser investerer på meget lang sigt. Indløsning af deres aktiver kan som udgangspunkt kun finde sted med det formål at udbetale pensionsydelse. For at sikre medlemmer og pensionsmodtagere en tilstrækkelig beskyttelse bør pensionskasser desuden være i stand til at vælge den aktivallokering, der er bedst egnet i forhold til forpligtelsernes nærmere art og varighed. Disse forhold kræver et effektivt tilsyn og en tilgang til investeringsreglerne, der giver pensionskasserne et tilstrækkeligt spillerum til at vælge den sikreste og mest effektive investeringspolitik og pligt til at udvise forsigtighed. Iagttagelse af forsigtighedsprincippet kræver derfor en investeringspolitik, der er afstemt efter den enkelte arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasses medlemsstruktur.
- (32) Tilsynsmetoder og tilsynspraksis varierer mellem de enkelte medlemsstater. Medlemsstaterne skal derfor have mulighed for et vist skøn ved fastlæggelsen af de nærmere investeringsregler, de ønsker overholdt af pensionskasser på deres område. Sådanne regler må dog ikke begrænse kapitalens frie bevægelighed, medmindre de er begrundet i forsigtighedshensyn.
- (33) Da pensionskasser investerer på meget lang sigt og derfor har ringe likviditetsrisiko, er de inden for forsigtighedsprincippet grænser i stand til at investere i ikke-likvide aktiver som aktier såvel som på markederne for risikovillig kapital. De bør også kunne udnytte fordelene ved international spredning af aktiverne. Adgangen til at investere i aktier, på markeder for risikovillig kapital og i andre valutaer end den, forpligtelserne lyder på, bør derfor ikke begrænses, medmindre det er begrundet i forsigtighedshensyn.

⁽¹⁾ EFT L 283 af 28.10.1980, s. 23. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/74/EF (EFT L 270 af 8.10.2002, s. 10).

- (34) Hvis pensionskassen imidlertid opererer på tværs af grænserne, kan værtslandets kompetente myndighed anmode den om at overholde grænser for investering i aktier og lignende aktiver, der ikke må handles på et reguleret marked, samt i aktier og andre papirer, der er udstedt af den samme virksomhed, eller i aktiver, der ikke lyder på matchende valutaer, forudsat at sådanne regler ligeledes gælder for pensionskasser med hjemsted i værtslandet.
- (35) Begrænsninger i pensionskassers adgang til frit at vælge porteføljeadministratorer og depositarer begrænser konkurrencen på det indre marked og bør derfor fjernes.
- (36) Med forbehold af den nationale social- og arbejdsmarkedslovgivning om tilrettelæggelse af pensionsordninger, herunder obligatorisk medlemskab og resultaterne af kollektive overenskomster, bør pensionskasser have mulighed for at udbyde deres tjenester i andre medlemsstater. De bør have mulighed for at tilbyde pensionsordninger til virksomheder med hjemsted i andre medlemsstater og forvalte pensionsordninger med medlemmer i mere end en medlemsstat. Det vil kunne give dem betydelige skalafordele, samtidig med at det kan styrke EF's erhvervslivs konkurrenceevne og fremme arbejdskraftens mobilitet. Dette kræver gensidig anerkendelse af tilsynsstandarder. En korrekt håndhævelse af disse tilsynsstandarder skal overvåges af hjemlandets kompetente myndighed, medmindre andet er bestemt.
- (37) Ved udøvelse af retten til at forvalte pensionsordninger i andre medlemsstater bør arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser fuldt ud overholde alle bestemmelser i social- og arbejdsmarkedslovgivningen i den pågældende anden medlemsstat, for så vidt det er relevant for arbejdsmarkedsrelaterede pensioner, for eksempel definition og betaling af pensionsydelse og betingelserne for overførsel af pensionsrettigheder.
- (38) Når en ordning er øremærket, finder bestemmelserne i dette direktiv individuel anvendelse på den pågældende ordning.
- (39) Det er vigtigt, at der indføres et samarbejde mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder om tilsynsopgaver og mellem disse myndigheder og Kommissionen om andre opgaver. For at de kompetente myndigheder

kan udføre deres opgaver og bidrage til, at dette direktiv gennemføres konsekvent og rettidigt, bør de stille nødvendig information til anvendelse af direktivet til rådighed for hinanden. Kommissionen har tilkendegivet, at den vil nedsætte et udvalg med repræsentanter for tilsynsmyndigheden for at tilskynde til samarbejde, koordinering og udveksling af synspunkter mellem de kompetente nationale myndigheder og for at fremme en konsekvent gennemførelse af direktivet.

- (40) Målet for den påtænkte handling, nemlig etablering af en retlig EF-ramme for arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan derfor på grund af handlingens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan. Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Indhold

Dette direktiv fastsætter regler for påbegyndelse og udøvelse af virksomhed som arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser. Hvis sådanne pensionskasser efter national lovgivning ikke har status som juridisk person, anvender medlemsstaterne direktivet enten på de pågældende pensionskasser eller, med forbehold af stk. 2, på de autoriserede enheder, der er ansvarlige for forvaltningen af dem, og som handler på deres vegne.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på:

- a) pensionskasser, der forvalter socialsikringsordninger, som er omfattet af forordning (EØF) nr. 1408/71 ⁽¹⁾ og forordning (EØF) nr. 574/72 ⁽²⁾

⁽¹⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT L 149 af 5.7.1971, s. 2). Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1386/2001 (EFT L 187 af 10.7.2001, s. 1).

⁽²⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, som flytter inden for Fællesskabet (EFT L 74 af 27.3.1972, s. 1). Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 410/2002 (EFT L 62 af 5.3.2002, s. 17).

- b) pensionskasser omfattet af direktiv 73/239/EØF ⁽¹⁾, direktiv 85/611/EØF ⁽²⁾, direktiv 93/22/EØF ⁽³⁾, direktiv 2000/12/EF ⁽⁴⁾ og direktiv 2002/83/EF ⁽⁵⁾
- c) pensionskasser, der opererer på »pay-as-you-go«-basis
- d) pensionskasser, hvor ansatte i det pensionstegnende firma ikke har noget retskrav på ydelser, og hvor det pensionstegnende firma kan overtage aktiverne på et hvilket som helst tidspunkt og ikke nødvendigvis opfylde sine forpligtelser til at betale pensionsydelse
- e) virksomheder, der benytter ordninger med bogførte reserver med henblik på udbetaling af pensionsydelse til deres ansatte.

Artikel 3

Anvendelse på pensionskasser, der forvalter socialsikringsordninger

Arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser, der også forvalter lovpligtige arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, som betragtes som socialsikringsordninger omfattet af forordning (EØF) nr. 1408/71 og forordning (EØF) nr. 574/72, falder ind under dette direktiv med hensyn til den del af deres aktiviteter, der omfatter ikke-lovpligtige arbejdsmarkedsrelaterede pensioner. Forpligtelserne og de tilsvarende aktiver skal i så fald øremærkes og skal ikke kunne overføres til de lovpligtige pensionsordninger, der betragtes som sociale sikringsordninger, eller omvendt.

Artikel 4

Fakultativ anvendelse på institutioner omfattet af direktiv 2002/83/EF

Hjemlandet kan vælge at anvende bestemmelserne i artikel 9-16 og artikel 18-20 i dette direktiv på arbejdsmarkedsrelaterede pensionsaktiviteter, der varetages af forsikringselskaber, som er omfattet af direktiv 2002/83/EF. Alle aktiver og forpligtelser, som svarer til de nævnte aktiviteter, skal i så fald øremærkes og forvaltes og organiseres særskilt fra forsikringselskabernes øvrige aktiviteter uden mulighed for overførsel.

Forsikringselskabet er i så fald, men kun for så vidt angår arbejdsmarkedsrelateret pensionsvirksomhed, ikke omfattet af artikel 20-26, 31 og 36 i direktiv 2002/83/EF.

⁽¹⁾ Rådets første direktiv 73/239/EØF af 24. juli 1973 om samordning af de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om adgang til udøvelse af direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring (EFT L 228 af 16.8.1973, s. 3). Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/13/EF (EFT L 77 af 20.3.2002, s. 17).

⁽²⁾ Rådets direktiv 85/611/EØF af 20. december 1985 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter) (EFT L 375 af 31.12.1985, s. 3). Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/108/EF (EFT L 41 af 13.2.2002, s. 35).

⁽³⁾ Rådets direktiv 93/22/EØF af 10. maj 1993 om investeringsservice i forbindelse med værdipapirer (EFT L 141 af 11.6.1993, s. 27). Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/64/EF (EFT L 290 af 17.11.2000, s. 27).

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EF af 20. marts 2000 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (EFT L 126 af 26.5.2000, s. 1). Senest ændret ved direktiv 2000/28/EF (EFT L 275 af 27.10.2000, s. 37).

⁽⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/83/EF af 5. november 2002 om livsforsikring (EFT L 345 af 19.12.2002, s. 1).

Hjemlandet skal sikre, at enten de kompetente myndigheder eller de myndigheder, der er ansvarlige for tilsynet med forsikringselskaber, som er omfattet af direktiv 2002/83/EF, som en af deres tilsynsopgaver påser, at der er en skarp adskillelse af de relevante arbejdsmarkedsrelaterede pensionsaktiviteter.

Artikel 5

Små pensionskasser og lovpligtige ordninger

Med undtagelse af artikel 19 kan medlemsstaterne helt eller delvis undlade at anvende dette direktiv på enhver pensionskasse med hjemsted på deres område, der forvalter pensionsordninger, som tilsammen har under 100 medlemmer i alt. Med forbehold af artikel 2, stk. 2, bør sådanne pensionskasser dog have ret til at anvende direktivet på et frivilligt grundlag. Artikel 20 kan kun anvendes, hvis alle andre bestemmelser i dette direktiv finder anvendelse.

Medlemsstaterne kan undlade at anvende artikel 9-17 på pensionskasser, der forvalter lovpligtige arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, som er garanteret af en offentlig myndighed. Artikel 20 kan kun anvendes, hvis alle andre bestemmelser i dette direktiv finder anvendelse.

Artikel 6

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- a) »arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse« eller »pensionskasse«: en pensionskasse, der uanset dens juridiske status opererer på et kapitaliseringsgrundlag, og som er oprettet adskilt fra ethvert pensionstegnende firma eller fag med det formål at yde arbejdsmarkedsrelaterede pensioner på grundlag af:

— en individuelt eller kollektivt indgået aftale mellem arbejdsgiver(e) og den/de ansatte eller deres respektive repræsentanter, eller

— en aftale indgået med selvstændige i overensstemmelse med lovgivningen i hjemlandet og i værtslandet

og hvis aktiviteter er direkte knyttet hertil

- b) »pensionsordning«: en aftale, kontrakt, fundats eller vedtægt om, hvilke pensioner der ydes og på hvilke vilkår

- c) »pensionstegnende firma«: enhver virksomhed eller andet organ, uanset om det omfatter eller består af en eller flere juridiske eller fysiske personer, der handler som arbejdsgiver eller selvstændig eller en hvilken som helst kombination heraf, og som indbetaler pensionsbidrag til en arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse

- d) »pensionsydelse«: ydelse, der udbetales ved pensionsalderens indtræden eller forventede indtræden, eller, såfremt der er tale om komplementære tillæg til disse ydelser, ved dødsfald, invaliditet eller ansættelsesforholdets ophør eller i form af støtte ved sygdom, social nød eller dødsfald. For at fremme modtagerens økonomiske sikkerhed i alderdommen udgør denne ydelse normalt livsvarige udbetalinger. Den kan imidlertid også tilbydes som ophørende udbetalinger eller udbetales i form af et engangsbeløb
- e) »medlem«: person, hvis beskæftigelse berettiger eller vil berettige den pågældende til at modtage pensionsydelse i overensstemmelse med bestemmelserne i pensionsordningen
- f) »pensionsmodtager«: person, der modtager pensionsydelse
- g) »kompetent myndighed«: den eller de nationale myndigheder, der er udpeget til at varetage de opgaver, der fastlægges i dette direktiv
- h) »biometriske risici«: risiko for død, invaliditet og høj alder
- i) »hjemland«: den medlemsstat, hvori pensionskassen har sit registrerede hjemsted og hovedkontor eller, hvis den ikke har et registreret hjemsted, sit hovedkontor
- j) »værtsland«: den medlemsstat, hvis social- og arbejdsmarkedslovgivning vedrørende arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger finder anvendelse på forholdet mellem det pensionstegnende firma og medlemmerne.

Artikel 7

Pensionskassers virksomhed

Hver medlemsstat pålægger pensionskasser med hjemsted på dens område at begrænse deres virksomhed til pensionsrelaterede aktiviteter og aktiviteter i tilknytning hertil.

Når et forsikringselskab i overensstemmelse med artikel 4 i forbindelse med forvaltningen af sin arbejdsmarkedsrelaterede pensionsvirksomhed foretager en øremærkning af aktiver og forpligtelser, skal de øremærkede aktiver og forpligtelser kun vedrøre pensionsrelaterede aktiviteter og aktiviteter i direkte tilknytning hertil.

Artikel 8

Retlig adskillelse mellem et pensionstegnende firma og en pensionskasse

Hver medlemsstat sikrer en retlig adskillelse mellem det pensionstegnende firma og pensionskassen, således at det sikres, at pensionskassens aktiver bevares til medlemmerne og pensionsmodtagerne i tilfælde af det pensionstegnende firmas konkurs.

Artikel 9

Betingelser angående driften

- Hver medlemsstat skal for hver pensionskasse med hjemsted på dens område sikre:
 - at pensionskassen er registreret i et nationalt register af den kompetente tilsynsmyndighed eller er godkendt; i tilfælde af grænseoverskridende virksomhed, jf. artikel 20, skal det også fremgå af registeret, i hvilke medlemsstater pensionskassen driver virksomhed
 - at pensionskassen reelt ledes af personer med godt omdømme, der enten selv har tilstrækkelige faglige kvalifikationer og erfaringer eller har ansat rådgivere med tilstrækkelige faglige kvalifikationer og erfaringer
 - at pensionskassen har behørigt fastlagte regler for, hvordan enhver af dens pensionsordninger fungerer, samt at medlemmerne er blevet behørigt informeret om disse regler
 - at alle tekniske hensættelser er beregnet og attesteret af en aktuar eller, hvis dette ikke foretages af en aktuar, af en anden ekspert på området, herunder en revisor, i henhold til national lovgivning, efter aktuarmæssige metoder, som er anerkendt af den kompetente myndighed i hjemlandet
 - at det pensionstegnende firma, såfremt dette garanterer for udbetalingen af pensionsydelse, har forpligtet sig til at foretage de fornødne indbetalinger
 - at medlemmerne informeres tilstrækkeligt om pensionsordningens vilkår, navnlig om:
 - hvilke rettigheder og forpligtelser parterne i pensionsordningen har
 - hvilke økonomiske, tekniske og andre risici der er forbundet med pensionsordningen
 - arten og fordelingen af disse risici.
- Medlemsstaterne kan i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet og under hensyntagen til de pensionsydelse, der tilbydes af de sociale sikringsordninger, bestemme, at pensionskassemedlemmerne som supplerende ydelser tilbydes dækning af risikoen for høj alder og af tab af erhvervsevne samt efterladtepension og garanti for tilbagebetaling af indbetalte bidrag, såfremt arbejdstagerne og arbejdsgiverne eller deres respektive repræsentanter tilslutter sig dette.
- Hver medlemsstat kan stille andre krav med hensyn til driften af pensionskasser med hjemsted på dens område med henblik på at sikre, at medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser tilgodeses i tilstrækkeligt omfang.
- Hver medlemsstat kan tillade eller kræve, at pensionskasser med hjemsted på dens område helt eller delvis overlader forvaltningen af disse pensionskasser til andre enheder, der handler på vegne af disse pensionskasser.

5. I tilfælde af grænseoverskridende virksomhed, jf. artikel 20, skal vilkårene for pensionskassens drift forinden godkendes af den kompetente myndighed i hjemlandet.

Artikel 10

Årsregnskab og årsberetning

Hver medlemsstat pålægger alle pensionskasser med hjemsted på dens område at opstille årsregnskaber og udarbejde årsberetninger omhandlende enhver pensionsordning, som pensionskassen forvalter, og, hvor det er relevant, årsregnskaber og årsberetninger for hver pensionsordning. Årsregnskaberne og årsberetningerne skal give et retvisende og korrekt billede af pensionskassens aktiver, forpligtelser og finansielle situation. Årsregnskaberne og oplysningerne i årsberetningerne skal være sammenhængende, fyldestgørende, korrekt fremstillet og behørigt godkendt af personer, der er autoriseret i henhold til den nationale lovgivning.

Artikel 11

Informationspligt over for medlemmer og pensionsmodtagere

1. Afhængigt af pensionsordningens art drager hver medlemsstat omsorg for, at hver pensionskasse med hjemsted på dens område som et minimum giver den i denne artikel omhandlede information.

2. Medlemmer og pensionsmodtagere og/eller, hvor det er relevant, deres repræsentanter skal:

- a) efter anmodning modtage årsregnskab og årsberetning som omhandlet i artikel 10, og såfremt en pensionskasse er ansvarlig for mere end en pensionsordning, en beretning og et regnskab for deres egen ordning
- b) inden for en rimelig frist modtage relevant information om ændringer i pensionsordningens regelgrundlag.

3. Redegørelsen for investeringsprincipper, jf. artikel 12, skal efter anmodning stilles til rådighed for ordningens medlemmer og pensionsmodtagerne og/eller, hvor det er relevant, deres repræsentanter.

4. Hvert medlem skal endvidere efter anmodning informeres detaljeret og udførligt om:

- a) det forventede niveau for vedkommendes pensionsydelse, hvis det er relevant
- b) pensionsydelsernes størrelse i tilfælde af ansættelsesforholdets ophør
- c) hvis investeringsrisikoen bæres af medlemmet selv, de forskellige investeringsmuligheder, hvis sådanne findes, og den faktiske investeringsportefølje samt risikoeksponering og de omkostninger, der er forbundet med investeringerne
- d) betingelserne for overførsel af pensionsrettigheder til en anden arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse i tilfælde af ophør af ansættelsesforhold.

Medlemmerne modtager hvert år en kortfattet information om pensionskassens situation og det aktuelle niveau for finansieringen af de optjente, individuelle pensionsrettigheder.

5. Hver pensionsmodtager skal, ved pensioneringen eller når ret til andre ydelser opstår, modtage fyldestgørende oplysninger om de ydelser, som vedkommende har ret til, og de udbetalingsmåder, der kan vælges imellem.

Artikel 12

Redegørelse for investeringsprincipper

Hver medlemsstat drager omsorg for, at alle pensionskasser med hjemsted på dens område udarbejder en skriftlig redegørelse for investeringsprincipperne og mindst hvert tredje år tager den op til fornyet overvejelse. Denne redegørelse skal revideres omgående efter enhver væsentlig ændring af investeringspolitikken. Medlemsstaterne skal bestemme, at denne redegørelse mindst skal omfatte spørgsmål såsom metoder til måling af investeringsrisici, de anvendte risikostyringsmetoder samt den strategiske aktivallokering under hensyn til pensionsforpligtelsernes art og varighed.

Artikel 13

Oplysningspligt over for de kompetente myndigheder

Hver medlemsstat sikrer, at de kompetente myndigheder for så vidt angår alle pensionskasser med hjemsted på dens område har de fornødne beføjelser og midler til:

- a) at afkræve pensionskassen, medlemmerne af dens bestyrelse, andre medlemmer af dens ledelse eller personer, der udøver kontrol med den, oplysninger om eller dokumentation for alle forretningsaktiviteter
- b) at føre tilsyn med forbindelser mellem pensionskassen og andre virksomheder eller mellem pensionskasser, når de overdrager bestemte funktioner til andre virksomheder eller pensionskasser (outsourcing), der har indflydelse på pensionskassens finansielle situation, eller som har materiel betydning for et effektivt tilsyn
- c) regelmæssigt at modtage redegørelsen for principperne for investeringspolitikken, årsregnskaberne og årsberetningen samt alle de dokumenter, der er nødvendige for tilsynet. Disse dokumenter kan blandt andet omfatte:
 - i) interne situationsrapporter
 - ii) aktuariemæssige værdiansættelser og detaljerede antagelser
 - iii) analyser af aktiv-passiv sammenhængen
 - iv) dokumentation for, at pensionskassen følger principperne for investeringspolitikken
 - v) dokumentation for, at pensionsbidragene er blevet indbetalt som planlagt
 - vi) rapporter fra de personer, der er ansvarlige for revisionen af årsregnskaberne, jf. artikel 10
- d) at foretage inspektion i pensionskasserne og, hvor det er relevant, i de virksomheder, der har fået overdraget bestemte funktioner, med det formål at kontrollere, om aktiviteterne udøves i overensstemmelse med de gældende tilsynsregler.

Artikel 14

Den kompetente myndigheds indgrebsbeføjelser og pligter

1. Den kompetente myndighed skal kræve, at alle pensionskasser med hjemsted på dens område følger sunde administrations- og regnskabsprocedurer og anvender egnede interne kontrolmetoder.

2. Den kompetente myndighed skal have beføjelse til, over for alle pensionskasser med hjemsted på dens område eller over for deres ledere, at træffe alle foranstaltninger, herunder, hvor det er relevant, administrative eller finansielle foranstaltninger, der er hensigtsmæssige og nødvendige for at forebygge eller afhjælpe enhver uregelmæssighed, der er til skade for medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser.

Den kompetente myndighed kan også indskrænke eller forbyde pensionskassens frie rådighed over sine aktiver, navnlig når pensionskassen:

a) ikke har foretaget tilstrækkelige tekniske hensættelser for alle sine aktiviteter eller ikke råder over tilstrækkelige aktiver til dækning af de tekniske hensættelser

b) ikke opfylder de lovmæssige krav til egenkapitalen.

3. Den kompetente myndighed kan for at værne om medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser udpege en særlig, kvalificeret repræsentant til helt eller delvis at overtage de beføjelser, som lederne af en pensionskasse med hjemsted på dens område har i henhold til hjemlandets lovgivning.

4. Den kompetente myndighed kan forbyde eller fastsætte begrænsninger i den virksomhed, der udøves af en pensionskasse med hjemsted på dens område, navnlig når:

a) pensionskassen ikke sikrer en tilstrækkelig beskyttelse af medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser

b) pensionskassen ikke længere opfylder betingelserne for drift af pensionskasser

c) pensionskassen groft har tilsidesat de forpligtelser, den har i henhold til de regler, den er underlagt

d) pensionskassen i tilfælde af grænseoverskridende virksomhed ikke overholder de krav i værtslandets social- og arbejdsmarkedslovgivning, der er relevante for arbejdsmarkedsrelaterede pensioner.

Ethvert forbud mod en pensionskasses virksomhed skal være nøje begrundet og meddeles den pågældende pensionskasse.

5. Medlemsstaterne sikrer, at afgørelser truffet angående en pensionskasse i henhold til love og administrative bestemmelser vedtaget i overensstemmelse med dette direktiv kan indbringes for domstolene.

Artikel 15

Tekniske hensættelser

1. Hjemlandet drager omsorg for, at pensionskasser, der forvalter arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, til enhver tid og for alle deres pensionsordninger har opgjort størrelsen af de passiver, der svarer til de finansielle forpligtelser, som deres bestand af løbende pensionsaftaler medfører.

2. Hjemlandet drager omsorg for, at pensionskasser, der forvalter arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, hvor pensionskassen yder dækning af biometriske risici og/eller garanti for et bestemt investeringsafkast eller et bestemt ydelsesniveau, foretager tilstrækkelige tekniske hensættelser til dækning af alle disse pensionsordninger.

3. Disse tekniske hensættelser beregnes hvert år. Hjemlandet kan dog tillade, at de kun beregnes hvert tredje år, når pensionskassen over for medlemmerne og/eller den kompetente myndighed attesterer eller dokumenterer, at der er foretaget tilpasninger i de mellemliggende år. Denne attestation eller dokumentation skal vise den justerede udvikling i de tekniske hensættelser og ændringerne i de dækkede risici.

4. Beregningen af de tekniske hensættelser foretages og attesteres af en aktuar eller, hvis den ikke foretages af en aktuar, af en anden ekspert på området, herunder en revisor, i overensstemmelse med national lovgivning efter aktuarmæssige metoder, der er anerkendt af den kompetente myndighed i hjemlandet, i overensstemmelse med følgende principper:

a) Mindstebeløbet for de tekniske hensættelser beregnes under anvendelse af en tilstrækkelig forsigtig aktuarmæssig vurdering, idet der tages hensyn til alle de forpligtelser vedrørende ydelser og bidrag, der følger af pensionskassens pensionsordninger. Det skal være tilstrækkeligt til at sikre den fortsatte udbetaling af pensioner og ydelser til nuværende pensionsmodtagere og til at dække de forpligtelser, der følger af medlemmernes optjente pensionsrettigheder. De økonomiske og aktuarmæssige antagelser, der indgår i værdiansættelsen af forpligtelserne, skal også vælges med forsigtighed, om muligt med en passende margin for negative afvigelser.

b) Den maksimale rentesats skal vælges med forsigtighed og fastsættes i overensstemmelse med hjemlandets eventuelle regler herfor. Disse forsigtige rentesatser fastsættes under hensyn til:

— afkastet af de tilsvarende aktiver, som pensionskassen ligger inde med, og under hensyn til det fremtidige investeringsafkast og/eller

— markedsafkastet af obligationer af høj kvalitet eller statsobligationer.

c) De aktuarmæssige tabeller, der benyttes ved beregningen af de tekniske hensættelser, skal være baseret på forsigtighedsprincippet, under hensyn til medlemsgruppens og pensionsordningernes vigtigste kendetegn, navnlig de forventede ændringer i de relevante risici

d) Metoden og grundlaget for beregningen af de tekniske hensættelser skal som hovedregel være konstant fra det ene regnskabsår til det andet. Den kan dog ændres, når dette er begrundet i ændringer i de retlige, demografiske eller økonomiske forhold, der ligger til grund for de antagelser, beregningerne bygger på.

5. Hjemlandet kan fastsætte yderligere og mere detaljerede krav til beregningen af tekniske hensættelser med det formål at sikre, at medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser tilgodeses i tilstrækkeligt omfang.

6. Med henblik på yderligere harmonisering af reglerne for beregning af tekniske hensættelser, der måtte være berettiget — navnlig rentesatser og andre antagelser, der har betydning for størrelsen af de tekniske hensættelser — aflægger Kommissionen hvert andet år eller på anmodning fra en medlemsstat rapport om udviklingen i de grænseoverskridende aktiviteter.

Kommissionen foreslår i givet fald nødvendige foranstaltninger for at undgå eventuelle fordrejninger som følge af renteforskelle og for at beskytte pensionsmodtagernes og medlemmernes interesser.

Artikel 16

Kapitaldækning af tekniske hensættelser

1. Hjemlandet pålægger alle pensionskasser til enhver tid at have tilstrækkelige egnede aktiver til at dække de tekniske hensættelser for alle de pensionsordninger, pensionskassen forvalter.

2. Hjemlandet kan tillade en pensionskasse for et begrænset tidsrum at have utilstrækkelige aktiver til at dække de tekniske hensættelser. I så tilfælde kræver den kompetente myndighed, at pensionskassen vedtager en konkret og realisabel genoprettelsesplan for at sikre, at kravene i stk. 1 overholdes på ny. Planen skal opfylde følgende betingelser:

a) Pensionskassen skal opstille en konkret og realisabel plan for genoprettelse af den aktivbeholdning, der er nødvendig for fuldstændig dækning af de tekniske hensættelser inden for en rimelig tid. Denne plan skal gøres tilgængelig for medlemmerne eller, hvor det er relevant, disses repræsentanter og/eller godkendes af hjemlandets kompetente myndighed.

b) Ved opstillingen af denne plan skal der tages hensyn til pensionskassens særlige situation, herunder navnlig aktiverne og forpligtelsernes struktur, risikoprofilen, likviditetsplanen, de pensionsberettigede medlemmers aldersprofil, nye ordninger og ordninger, der overgår fra ingen eller kun delvis kapitaldækning til fuld kapitaldækning.

c) I tilfælde af, at pensionsordningen ophæves i løbet af den i dette stykke omhandlede periode, skal pensionskassen underrette den kompetente myndighed i hjemlandet. Pensi-

onskassen skal etablere en procedure for overførsel af aktiverne og de tilsvarende forpligtelser til en anden finansiel institution eller et tilsvarende organ. Den kompetente myndighed i hjemlandet skal underrettes om proceduren, og en general oversigt over proceduren skal være tilgængelig for medlemmerne eller, hvor det er relevant, disses repræsentanter i overensstemmelse med fortrolighedsprincippet.

3. I pensionskasser, der udøver grænseoverskridende virksomhed, jf. artikel 20, skal der til enhver tid være fuld kapitaldækning for de tekniske hensættelser for alle de pensionsordninger, pensionskassen forvalter. Er disse betingelser ikke opfyldt, skal hjemlandets kompetente myndighed gribe ind som fastsat i artikel 14. Hjemlandet kan for at opfylde dette krav kræve øremærkning af aktiver og forpligtelser.

Artikel 17

Lovpligtig egenkapital

1. Hjemlandet drager omsorg for, at pensionskasser, der forvalter pensionsordninger, hvor pensionskassen selv, og ikke det pensionstegnende firma, er forpligtet til at dække biometriske risici, et garanteret investeringsafkast eller et givet pensionsydelsesniveau, har en permanent stødpudebeholdning af yderligere aktiver ud over de tekniske hensættelser. Størrelsen af denne beholdning skal afspejle risikotypen og aktivgrundlaget for alle de ordninger, de forvalter. Disse aktiver skal friholdes fra enhver forudselig forpligtelse og fungere som en sikkerhedskapital til dækning af afvigelser mellem de forventede og de faktiske udgifter og overskud.

2. Ved beregning af mindstebeløbet for disse yderligere aktiver finder reglerne i artikel 27 og 28 i direktiv 2002/83/EF anvendelse.

3. Stk. 1 er dog ikke til hinder for, at medlemsstaterne over for pensionskasser med hjemsted på deres område stiller krav om lovpligtig egenkapital eller fastlægger mere detaljerede regler, såfremt disse er begrundet i forsigtighedshensyn.

Artikel 18

Investeringsregler

1. Medlemsstaterne pålægger pensionskasser med hjemsted på deres område at investere i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet og navnlig efter følgende regler:

a) Aktiverne skal investeres således, at medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser varetages bedst muligt. Hvor der er risiko for interessekonflikt, skal pensionskassen eller den enhed, der forvalter porteføljen, sikre, at investeringerne foretages udelukkende i medlemmernes og pensionsmodtagernes interesse.

b) Aktiverne skal investeres på en sådan måde, at der skabes sikkerhed, kvalitet, likviditet og rentabilitet i den samlede investeringsportefølje.

Aktiver til dækning af de tekniske hensættelser skal også investeres på en måde, der er hensigtsmæssig i betragtning af de forventede fremtidige pensionsydelsers art og varighed.

c) Aktiverne skal overvejende investeres på regulerede markeder. Investeringer i aktiver, der ikke er optaget til omsætning på et reguleret kapitalmarked, skal under alle omstændigheder holdes på et forsigtigt niveau.

d) Investeringer i afledte instrumenter skal være mulige, i det omfang de bidrager til at reducere investeringsrisici eller fremmer en effektiv porteføljeforvaltning. De skal værdisættes forsigtigt under hensyn til det underliggende aktiv og indgå i værdiansættelsen af pensionskassens aktiver. Pensionskassen skal desuden undgå for stor risikoesponering over for en enkelt modpart og over for andre afledte transaktioner.

e) Aktiverne skal spredes på en sådan måde, at urimelig stor afhængighed af et bestemt aktiv eller en bestemt emittent eller gruppe af firmaer samt risikooophobning i den samlede portefølje undgås.

Investeringer i aktiver udstedt af samme emittent eller af emittenter, der tilhører samme gruppe, må ikke udsætte pensionskassen for en urimelig stor risikokoncentration.

f) Der må ikke investeres mere end 5 % af den samlede portefølje i det pensionstegnende firma, og når det pensionstegnende firma tilhører en gruppe, må der må ikke investeres mere end 10 % af porteføljen i de firmaer, der tilhører samme gruppe som det pensionstegnende firma.

Er pensionsordningen tegnet af en række firmaer, skal investeringer i disse pensionstegnende firmaer foregå under udvisning af forsigtighed og med den fornødne spredning.

Medlemsstaterne kan beslutte ikke at lade kravene i litra e) og f) finde anvendelse i forbindelse med investeringer i statsobligationer.

2. Hjemlandet skal forbyde pensionskassen at optage lån eller optræde som kautionist for tredjeparts regning. Medlemsstaterne kan dog tillade pensionskasserne at optage lån i et vist omfang, men udelukkende til likviditetsformål og kun på midlertidig basis.

3. Medlemsstaterne må ikke kræve, at pensionskasser med hjemsted på deres område investerer i bestemte typer aktiver.

4. Medlemsstaterne må ikke stille krav om nogen form for forudgående godkendelse eller systematisk anmeldelse af investeringsbeslutninger truffet af en pensionskasse med hjemsted på deres område eller dennes investeringsadministrator, jf. dog artikel 12.

5. I overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 1-4 kan medlemsstaterne fastsætte mere detaljerede regler for pensionskasser med hjemsted på deres område, herunder kvantitative

regler, såfremt disse er begrundet i forsigtighedshensyn på baggrund af alle de pensionsordninger, der forvaltes af disse pensionskasser.

Specielt kan medlemsstaterne indføre investeringsregler svarende til bestemmelserne i direktiv 2002/83/EF

Medlemsstaterne må dog ikke forhindre pensionskasserne i:

a) at investere op til 70 % af de aktiver, der dækker de tekniske hensættelser, eller op til 70 % af den samlede portefølje for ordninger, hvori investeringsrisikoen bæres af medlemmerne, i aktier, aktielignende omsætningspapirer eller selskabsobligationer, der er optaget til omsætning på regulerede markeder, og bestemme, hvordan disse aktiver skal vægtes i deres investeringsportefølje. Dog kan medlemsstaterne, hvis det er begrundet i forsigtighedshensyn, fastsætte en lavere grænse for pensionskasser, der forvalter pensionsprodukter med langsigtet rentegaranti, bærer investeringsrisikoen og selv indestår for garantien

b) at investere op til 30 % af de aktiver, der dækker de tekniske hensættelser i aktiver, der er udtrykt i andre valutaer end dem, forpligtelserne er udtrykt i

c) at investere på markederne for risikovillig kapital.

6. Stk. 5 udelukker ikke, at medlemsstaterne kan kræve strengere investeringsregler overholdt af pensionskasser med hjemsted på deres område også på et individuelt grundlag, forudsat at dette krav er begrundet i forsigtighedshensyn, navnlig på baggrund af de af pensionskassen indgåede forpligtelser.

7. I tilfælde af grænseoverskridende virksomhed, jf. artikel 20, kan værtslandets kompetente myndigheder kræve, at de i andet afsnit opførte regler finder anvendelse på pensionskassen i hjemlandet. Disse regler finder i så tilfælde kun anvendelse på den del af pensionskassens aktiver, der svarer til de aktiviteter, der udøves i det pågældende værtsland. Desuden finder de kun anvendelse, hvis de samme eller strengere regler også finder anvendelse på pensionskasser med hjemsted i værtslandet.

De i første afsnit nævnte regler er følgende:

a) Pensionskassen må ikke investere mere end 30 % af disse aktiver i aktier, andre aktielignende omsætningspapirer og gældsbreve, der ikke er optaget til omsætning på et reguleret marked, eller pensionskassen skal investere mindst 70 % af disse aktiver i aktier, andre aktielignende omsætningspapirer og gældsbreve, der er optaget til omsætning på et reguleret marked.

b) Pensionskassen må ikke investere mere end 5 % af disse aktiver i aktier, andre aktielignende omsætningspapirer, obligationer, gældsbreve og andre penge- og kapitalmarkedsinstrumenter udstedt af samme virksomhed, og ikke mere end 10 % af disse aktiver i aktier, andre aktielignende omsætningspapirer, obligationer, gældsbreve og andre penge- og kapitalmarkedsinstrumenter udstedt af virksomheder, der tilhører en enkelt gruppe.

- c) Pensionskassen må ikke investere mere end 30 % af disse aktiver i aktiver, der er udtrykt i andre valutaer end dem, forpligtelserne er udtrykt i.

Hjemlandet kan for at opfylde disse krav kræve øremærkning af aktiverne.

Artikel 19

Administration og deponering

1. Medlemsstaterne må ikke begrænse pensionskassers mulighed for frit at vælge at overlade administrationen af deres investeringsportefølje til investeringsadministratorer, der er etableret i en anden medlemsstat og har tilladelse til at udøve sådan virksomhed efter direktiv 85/611/EØF, 93/22/EØF, 2000/12/EF og 2002/83/EF, eller som er omhandlet i artikel 2, stk. 1, i nærværende direktiv.

2. Medlemsstaterne må ikke begrænse pensionskassers mulighed for frit at vælge at deponere deres aktiver hos depositarer, der er etableret i en anden medlemsstat og har tilladelse til at udøve sådan virksomhed efter direktiv 93/22/EØF eller 2000/12/EF eller er godkendt som depositarer efter direktiv 85/611/EØF.

Bestemmelsen i dette stykke er ikke til hinder for, at hjemlandet kan gøre valget af en depositar obligatorisk.

3. Hver medlemsstat indfører de nødvendige foranstaltninger, således at den efter anmodning fra pensionskassens hjemland, i overensstemmelse med den nationale lovgivning og artikel 14, kan forbyde en depositar med hjemsted på dens område frit at råde over deponerede aktiver.

Artikel 20

Grænseoverskridende virksomhed

1. Med forbehold af den nationale social- og arbejdsmarkedslovgivning om tilrettelæggelse af pensionsordninger, herunder obligatorisk medlemskab og resultaterne af kollektive overenskomster, giver medlemsstaterne virksomheder med hjemsted på deres område adgang til at tegne pensioner i arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser godkendt i andre medlemsstater. De giver ligeledes arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser godkendt på deres område adgang til at tilbyde pensionsordninger til virksomheder med hjemsted på andre medlemsstaters område.

2. Ønsker en pensionskasse at tilbyde pensionsordninger til en virksomhed med hjemsted på en anden medlemsstats område, skal den indhente forhåndstilladelse fra den kompetente myndighed i sit eget hjemland, som omhandlet i artikel 9, stk. 5. Den underretter de kompetente myndigheder i det hjemland, hvor den er godkendt, om, at den har til hensigt at tilbyde pensionsordninger til virksomheder med hjemsted på en anden medlemsstats område.

3. Medlemsstaterne kræver, at pensionskasser med hjemsted på deres område, der tilbyder pensionsordninger til en virksomhed med hjemsted på en anden medlemsstats område, indgiver følgende oplysninger sammen med underretningen i henhold til stk. 2:

a) værtslandet (-ene)

b) det pensionstegnende firmas navn

c) de væsentligste kendetegn ved den pensionsordning, som skal forvaltes for det pensionstegnende firma.

4. Når hjemlandets kompetente myndigheder er blevet underrettet i henhold til stk. 2, skal de, medmindre de har grund til at betvivle, at pensionskassens administrative struktur eller finansielle situation eller de ansvarlige ledes hæderlighed, faglige kvalifikationer eller erfaring er forenelige med de aktiviteter, der påtænkes udøvet i værtslandet, senest tre måneder efter at have modtaget alle de i stk. 3 omhandlede oplysninger videresende disse oplysninger til værtslandets kompetente myndigheder og underrette pensionskassen herom.

5. Før pensionskassen påbegynder forvaltningen af en pensionsordning for et pensionstegnende firma i en anden medlemsstat, skal værtslandets kompetente myndigheder senest to måneder efter at have modtaget de i stk. 3 omhandlede oplysninger underrette hjemlandets kompetente myndighed om eventuelle krav i social- og arbejdsmarkedslovgivningen, der er relevante for arbejdsmarkedsrelaterede pensioner, og som stilles til forvaltningen af den pensionsordning, der er tegnet af en virksomhed i værtslandet, og om eventuelle regler, der skal anvendes i henhold til artikel 18, stk. 7, og denne artikels stk. 7. De kompetente myndigheder i hjemlandet skal videregive disse oplysninger til pensionskassen.

6. Pensionskassen må påbegynde forvaltningen af den pensionsordning, der er tegnet af en virksomhed i værtslandet, når den fra hjemlandets kompetente myndigheder har modtaget den i stk. 5 omhandlede meddelelse eller i mangel heraf efter udløbet af den i stk. 5 fastsatte frist, under overholdelse af de krav i værtslandets social- og arbejdsmarkedslovgivning, der er relevante for arbejdsmarkedsrelaterede pensioner, og de eventuelle regler, der skal anvendes i henhold til artikel 18, stk. 7, og denne artikels stk. 7.

7. De pensionskasser, der forvalter pensionsordninger for et firma med hjemsted i en anden medlemsstat, skal ligeledes af hensyn til de tilsvarende medlemmer, være underlagt de krav med hensyn til information, som pensionskasser med hjemsted i den pågældende medlemsstat pålægges af værtslandets kompetente myndigheder i overensstemmelse med artikel 11.

8. Værtslandets kompetente myndigheder underretter hjemlandets kompetente myndigheder om væsentlige ændringer i kravene i værtslandets social- og arbejdsmarkedslovgivning, der er relevante for arbejdsmarkedsrelaterede pensioner, og som vil kunne påvirke pensionsordningens karakteristika, for så vidt de vedrører forvaltningen af den pensionsordning, der er tegnet af en virksomhed i værtslandet, og om ændringer i de regler, der skal anvendes i henhold til artikel 18, stk. 7, og denne artikels stk. 7.

9. Pensionskassen er underlagt løbende tilsyn fra den kompetente myndighed i værtslandet med hensyn til overholdelse af værtslandets social- og arbejdsretlige krav, der er relevante for arbejdsmarkedsrelaterede pensioner, jf. stk. 5, og af kravene med hensyn til information, jf. stk. 7. Hvis der i forbindelse med dette tilsyn konstateres uregelmæssigheder, skal den kompetente myndighed i værtslandet omgående orientere den kompetente myndighed i hjemlandet. Den kompetente myndighed i hjemlandet skal koordineret med den kompetente myndighed i værtslandet træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at pensionskassen ophører med de påviste overtrædelser af social- og arbejdsmarkedslovgivningen.

10. Såfremt pensionskassen på trods af de foranstaltninger, som hjemlandets kompetente myndighed har truffet, eller fordi der ikke findes passende foranstaltninger i hjemlandet, fortsat overtræder de i værtslandet gældende krav i social- og arbejdsmarkedslovgivningen, der er relevante for arbejdsmarkedsrelaterede pensioner, kan værtslandets kompetente myndighed efter at have underrettet hjemlandets kompetente myndigheder træffe passende foranstaltninger til at forebygge eller straffe yderligere overtrædelser, herunder, hvis det er strengt nødvendigt, hindre pensionskassen i at forvalte det pensionstegnende firmas pensionsordning i værtslandet.

Artikel 21

Samarbejdet mellem medlemsstaterne og Kommissionen

1. Medlemsstaterne sikrer på passende vis en ensartet anvendelse af dette direktiv gennem regelmæssig udveksling af oplysninger og erfaringer, med henblik på at udvikle bedste praksis på området og et tættere samarbejde og herigennem forebygge konkurrenceforvridning og skabe de nødvendige betingelser for et uproblematisk grænseoverskridende medlemskab.

2. Kommissionen og medlemsstaternes kompetente myndigheder arbejder tæt sammen om at lette tilsynet med arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter.

3. Hver medlemsstat underretter Kommissionen om eventuelle større vanskeligheder som følge af anvendelsen af direktivet.

Kommissionen og de pågældende medlemsstats kompetente myndigheder undersøger sådanne vanskeligheder så hurtigt som muligt med henblik på at finde en passende løsning.

4. Fire år efter direktivets ikrafttrædelse aflægger Kommissionen rapport

a) om anvendelsen af artikel 18 og om de fremskridt, der er gjort med hensyn til at tilpasse de nationale tilsynsordninger, og

b) om anvendelsen af artikel 19, stk. 2, andet afsnit, navnlig om de forhold, der er gældende i medlemsstaterne vedrørende anvendelsen af depositarer, og den rolle, de spiller, når det er relevant.

5. Værtslandets kompetente myndighed kan anmode hjemlandets kompetente myndighed om at tage stilling til den øremærkning af pensionskassens aktiver og forpligtelser, der er omhandlet i artikel 16, stk. 3, og artikel 18, stk. 7.

Artikel 22

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 23. september 2005. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

3. Medlemsstaterne kan indtil den 23. september 2010 udsætte anvendelsen af artikel 17, stk. 1 og 2, på pensionskasser med hjemsted på deres område, som på det i stk. 1 i nærværende artikel anførte tidspunkt ikke opfylder minimumskravene til lovpligtig egenkapital i henhold til artikel 17, stk. 1 og 2. Pensionskasser, som ønsker at forvalte pensionsordninger på tværs af grænserne som omhandlet i artikel 20, kan dog kun gøre dette, såfremt de opfylder bestemmelserne i dette direktiv.

4. Medlemsstaterne kan indtil den 23. september 2010 udsætte anvendelsen af artikel 18, stk. 1, litra f), på pensionskasser med hjemsted på deres område. Pensionskasser, som ønsker at forvalte pensionsordninger på tværs af grænserne som omhandlet i artikel 20, kan dog kun gøre dette, såfremt de opfylder bestemmelserne i dette direktiv.

Artikel 23

Ikrafttrædelse

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 24

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 3. juni 2003.

På Europa-Parlamentets vegne

P. COX

Formand

På Rådets vegne

N. CHRISTODOULAKIS

Formand